

Klasické pohádky

Hvězdné dítě

Věnováno slečně Margottenantové (paní Asquithové)

Jednou se rozlehlým sosnovým lesem ubírali domů dva chudí dřevorubci. Bylo to v zimě a za kruté mrazivé noci. Na zemi a na větvích stromů ležela silná vrstva sněhu; po obou stranách cesty, po které dřevorubci šli, mráz neustále přelamoval tenké větvičky; a když došli k horské bystřině, ta nehybně visela ve vzduchu, neboť ji políbil ledový král.

Taková byla zima, že si už ani zvířata ani ptáci nevěděli rady.

„Brr!“ zavrčel vlk, kulhající s ohonem vtaženým mezi nohy hustým podrostem. „To je počasí naprosto nestvůrné. Proč s tím vláda něco neudělá!“

„Vid', vid', vid'?“ štěbetali zvonci. „Ta naše stará země umřela a leží tu vystavena v bílém rubáši.“

„Země se bude vdávat a tohle jsou její svatební šaty,“ špitaly si hrdličky. Drobné růžové nožičky měly skoro omrzlé, ale považovaly za svou povinnost dívat se na situaci romanticky.

„Nesmysl,“ bručel vlk. „Já vám povídám, že za to za všechno může vláda, a jestli mi nevěříte, tak vás sežeru.“ Vlk uvažoval zcela prakticky a nikdy mu nechyběly pádné argumenty.

„Nu, co mne se týče,“ řekl datel, a to byl rozený filozof, „já když se má něco vysvětlit, neohlížím se po nějaké atomové teorii. Co je, to prostě je, a teď zrovna je strašná zima.“

Byla věru strašná zima. Veveřičky, které bydlely v kmenu vysoké jedle, si neustále třely navzájem nosy, aby se zahřály, a králíci se choulili ve svých norách a ven se ani neodvažovali vykouknout. Jediní tvorové, kteří se z té zimy zřejmě radovali, byly ušaté sovy. Peří měly sice dočista ztuhlé jinovatkou, ale nic si z toho nedělaly, koulely velikánskýma žlutýma očima a volaly na sebe přes lesy: „Juchej! Juchú! Juchej! Juchú! To máme pěknoučké počasí!“

Dál a dál se plahočili ti dva dřevorubci, horlivě si dýchali na prsty a těžkýma okovanými botama podupávali na mrazem spečený sněh. Jednou zapadli do hluboké závěje a vyškrábali se z ní celí bílí jako mlynáři, když jim žernovy drtí zrní, jednou uklouzli po tvrdém hladkém ledu na zamrzlém močálu, z otýpek se jim vysypalo chrástí a museli je sesbírat a znovu svázat a jednou zas měli dojem, že zabloudili, a dostali hrozný strach, protože věděli, že sněh je krutý k lidem, kteří mu usnou v náručí. Ale s důvěrou se spolehli na hodného svatého Martina, který bdí nad všemi pocestnými, vrátili se kus po svých stopách a potom šli velmi obezřetně, až se konečně dostali na kraj lesa a v dálce v údolí pod sebou spatřili světla vesnice, v níž bydleli.

Tak se rozradovali nad svým záchráněním, že se hlasitě rozesmáli a země jim najednou připadala jako květ ze stříbra a měsíc jako květ ze zlata.

Po tom smíchu však tím víc zesmutněli, protože si připomněli, jak jsou chudí, a jeden řekl tomu druhému: „Proč jsme se vlastně tak rozveselili, když dobře víme, že život je pro boháče a ne pro takové, jako jsme my? Měli jsme v tom lese umřít zimou, to by pro nás bylo lepší, nebo nás měla přepadnout a zadávit nějaká šelma.“

„Věru,“ odpověděl jeho kamarád, „na jedny se toho dostalo moc a na druhé málo. Svět podělovala nespravedlnost a nic kromě zármutku není rozděleno rovnoměrně.“

A jak si tak spolu naříkali na svou bídu, přihodila se znenadání taková divná věc. Z nebe spadla nesmírně zářivá a krásná hvězda. Sklouzla po stěně oblohy, minula ostatní hvězdy, a jak ji dřevorubci s úžasem sledovali, měli dojem, že zapadla za skupinku vrb, která stála hned u malé ohrádky pro ovce, ne dál, než co by kamenem dohodil.

„No prosím! Hrnc z zlata pro toho, kdo tu hvězdu najde!“ vykřikli dřevorubci a dali se do běhu - tolik po tom zlatu dychtili.

Jeden utíkal rychleji než jeho druh, předhonal ho, prodral se skrze vrby a dostal se za ně a tam, hle!, opravdu leželo na bílém sněhu něco zlatého. Přirůtil se k tomu, shýbl se a ohmatával to. Byla to podivuhodná příkrývka ze zlatohlavy s vetkanými hvězdami, stočená a bohatě zřasená. Dřevorubec křikl na kamaráda, že našel ten poklad, spadlý z nebe, a když kamarád přiběhl, posadili se do sněhu a začali

rozvinovat záhyby přikrývky, aby se mohli rozdělit o zlaté mince. Ale v plášti nebylo pohříchu žádné zlato ani stříbro, nebyl tam vůbec žádný poklad, bylo tam jen malé spící děcko.

Jeden dřevorubec řekl tomu druhému: „Hořce končí naše naděje, nepřeje nám štěstí. Jaký užitek má člověk z dítěte? Nechme je tady a pojd'me svou cestou, když jsme jen chudáci a máme své vlastní děti, a chléb, co seženeme pro ně, nemůžeme dávat nikomu jinému.“

Ale jeho kamarád mu na to odpověděl: „Ne, ne, to by byla špatnost, nechat to dítě zahynout tady ve sněhu. Já jsem sice zrovna takový chudák jako ty a musím krmit mnoho krků a v hrncích toho moc nemáme, ale vezmu si to dítě domů a žena se o ně postará.“

Velice něžně dítě zvedl, zabalil je do přikrývky, aby je ochránil před tou krutou zimou, a zamířil z návrší dolů k vesnici. A jeho kamarád se mu nesmírně divil, že je takový blázen a že má tak měkké srdce.

Když došli až k vesnici, řekl mu kamarád: „Ty máš dítě, mně tedy dej ten plášť, měli bychom se přece rozdělit.“

Ale jeho druh mu odpověděl: „Ne, ne, ten plášť nepatří ani mně ani tobě, ten patří jen a jen tomu dítěti,“ popřál mu dobrou cestu, došel domů a zaklepal na dveře.

Otevřela mu jeho žena, a když viděla, že se jí muž šťastně vrátil, objala ho kolem krku, políbila ho, odebrala mu otep chrastí, kterou měl na zádech, oprášila mu boty od sněhu a pobídla ho, aby šel dál.

Ale on jí řekl: „Něco jsem našel v lese a přinesl jsem ti to do opatrování,“ a nehýbal se od prahu.

„Co je to?“ zvolala. „Ukaž! Náš domek zeje prázdnotou, potřebujeme spoustu věcí.“ Muž odhrnul cíp přikrývky a ukázal jí spící děcko.

„Dobré nebe, táto!“ hubovala. „Cožpak nemáme dost vlastních dětí, to ještě musíš k našemu krbu nosit nějaké pohozené mrně? Kdoví, jestli nám nepřinese neštěstí. A jak je vůbec užijeme?“ A čertila se na něho.

„Ale vždyť je to hvězdné dítě,“ řekl; a vyprávěl jí, za jakých zvláštních okolností je našel.

To ji však neuklidnilo, vysmála se mu a zlostně na něj křičela: „Ani naše děti nemají dost chleba, a ještě máme živit dítě někoho jiného? Stará se někdo o nás? Dává někdo jídlo nám?“

„To ne, ale Bůh se stará i o vrabce a živí je,“ odpověděl.

„Cožpak právě vrabci neumírají v zimě hladu?“ opáčila. „A není zrovna teď zima?“ Na to už muž neřekl nic, ale nehýbal se z prahu.

A otevřenými dveřmi zavál od lesa krutý vítr, až se žena rozklepala. Zatetelila se a houkla na něho: „Nechtěl bys zavřít ty dveře? Do domu nám vane krutý vítr a mně je zima.“

„Cožpak do domu, kde sídlí tvrdé srdce, nevane vždycky krutý vítr?“ zeptal se. Žena mu neodpověděla a přišourala se blíž k ohni.

A po chvíli se otočila a podívala se na něho a oči měla plné slz. A on hbitě vešel dovnitř a položil jí dítě do náručí a ona je políbila a uložila je do postýlky, v níž leželo jejich nejmenší. A nazítří ráno vzal dřevorubec tu zvláštní zlatou přikrývku a schoval ji do veliké truhly a řetízek s jantary, který mělo děcko na krčku, vzala jeho žena a dala ho rovněž do truhly.

I bylo hvězdné dítě odchováváno s dětmi dřevorubcovými, sedávalo s nimi u jednoho stolu a mělo účast na jejich hrách. A rok od roku bylo krásnější a všichni obyvatelé vesničky nad ním žasli, neboť sami byli snědí a černovlasí, zatímco ten chlapeček byl bílý a hebounký jako slonovina na řezu a jeho kadeře se podobaly pakorunce u narcisu. I rty měl jako plátky nějakého červeného květu, oči jako fialky u proudu čisté vody a tělo jako stvol tacety v louce, na kterou nechodí ženci.

Ta krása ho však zkazila. Zpyšněl a byl surový a sobecký. Děti dřevorubcovými i ostatními vesnickými dětmi pohrdal, říkal, že jsou nízkého původu, zatímco on je vznešený, když pochází z hvězdy, povýšil se na pána všech dětí a pokládal je za své služebníky. Neměl slitování s chudáky ani s

lidmi slepými, zmrzačenými nebo jakkoli jinak postiženými, házel po nich kamením, vyháněl je na veřejné cesty, ať prý si jinde vyžebrávají chléb, takže do té vesnice nikdo kromě učiněných zoufalců nepřišel dvakrát prosit o almužnu. Choval se věru jako člověk zamilovaný do krásy, poškleboval se neduživcům a ošklivcům a tropil si z nich žerty; jen sebe měl rád a v létě, když utichly větry, lehával ve farářově zahradě u studny, hledíval do ní na svou podivuhodnou tvář a jásával radostí, kterou v něm vyvolávala vlastní spanilost.

Dřevorubec a jeho žena ho často plísnila a domlouvali mu: „My s tebou jsme nikdy nejednali tak, jak ty jednáš s lidmi, kteří jsou na světě sami a nemají nikoho, kdo by jim podal pomocnou ruku. Proč jsi tak nemilosrdný ke všem, kteří potřebují trochu soucitu?“

I starý farář si pro něho často poslal, snažil se ho naučit lásce ke všemu živému a říkal mu: „I moucha je tvá sestra. Tak jí neublížuj. Plaší ptáčkové, co poletují po lese, mají právo na svou volnost. Tak je nechytej jen pro svou zábavu. I slepýše, i krtka stvořil Bůh a oba mají své určení. Kdo jsi, abys do božího světa vnášel bolest? I polní hovádka vzdávájí Stvořiteli chválu.“

Ale hvězdné dítě těch slov nedbalo, vždycky se jen zakabonilo a uškĺbilo a běželo zpátky ke svým druhům a postavilo se v jejich čelo. A všichni za ním šli, protože bylo sličné a mělo hbité nohy a umělo tančit a pískat a hrát na píšťalku. Kamkoli je hvězdné dítě vedlo, tam za ním šli, a cokoli jim hvězdné dítě poručilo udělat, to udělali. Když ostrým rákosím vypichovalo zamžené oči krtkovi, všichni se smáli, a když házel kamením po malomocném, smáli se rovněž. Ve všem všudy je ovládalo a jejich srdce byla brzy stejně bezcitná jako srdce jeho.

Jednoho dne procházela vesnicí ubohá žebračka. Šaty měla potřhané a rozedrané, nohy jí zkrvavily hrbolaté cesty, po nichž putovala, a vůbec byla velice zbědovaná. Vyčerpaná únavou usedla pod jedním kaštanem, aby si odpočinula.

Když ji uviděl hvězdný chlapec, řekl svým kamarádům: „Podívejte se! Tamhle pod tím hezkým stromem se zeleným listím sedí odporná žebračka. Pojd'te, vyženeme ji odtamtud, když je to taková ohavná šereda.“

A šel k ní blíž a házel po ní kamením a posmíval se jí a ona se na něj dívala s hrůzou v očích a nemohla od něho ty oči odtrhnout. Když si toho, co hvězdné dítě dělá, povšiml dřevorubec, který na nedalekém dvorku štípal dříví, rozběhl se k chlapci, vyčínil mu a vyčítal: „Ty máš ale tvrdé srdce, které neví, co je to milosrdenství! Co zlého ti udělala ta ubohá žena, že se k ní takto chováš?“

Ale hvězdný chlapec zrudl zlostí, dupl na zem a rozkřikl se: „Kdo jsi, že zkoumáš moje počínání! Nejsem tvůj syn a nemusím tě poslouchat.“

„To máš pravdu,“ řekl dřevorubec, „ale přesto jsem se nad tebou slitoval, když jsem tě našel v lese.“

Když to uslyšela ta žena, hlasitě vykřikla a padla do mdlob. Dřevorubec ji odnesl do svého domku a jeho manželka ji ošetřila, a když se žebračka ze mdlob probírala, předložili jí jídlo a pití a prosili ji, aby si dopřála pohodlí.

Ale ona se jídla a pití ani nedotkla a ptala se dřevorubce: „Neříkal jsi, žeš to dítě našel v lese? A nebylo to před deseti lety?“

„Ba,“ odvětil dřevorubec, „v lese jsem je našel a bylo to před deseti lety.“

„A jaké zvláštní znamení jsi u něho shledal?“ zvolala. „Nemělo kolem krku řetízek s jantary? A nebylo zabaleno do přikrývky za zlatohlavu s vyšitými hvězdami?“

„Svatá pravda,“ odvětil dřevorubec, „bylo to tak, jak říkáš.“ A tu přikrývku i ten řetízek s jantary vylovil z truhly, kde byly uschovány, a ukázal je žebračce.

Když je uviděla, rozplakala se radostí a řekla: „To je můj synáček, kterého jsem ztratila v lese. Prosím tě, rychle pro něho pošli, vždyť jsem proputovala celý svět, abych ho našla.“

I vyšli dřevorubec i jeho žena z domku a přivolali hvězdné dítě a řekli mu: „Jdi dovnitř, najdeš tam svou

matku, čeká na tebe.“

Chlapec, udivený a rozradostněný, vběhl do domku. Ale když uviděl, kdo tam na něho čeká, opovržlivě se zasmál a řekl: „Nu, kde je tedy moje matka? Nevidím tu nikoho jiného než tuhle hnusnou žebračku.“

„Já jsem tvoje matka,“ odpověděla žena.

„Ty ses musela zbláznit, že povídáš takové věci,“ zlostně ji okřiklo hvězdné dítě. „Já tvůj syn nejsem, vždyť jsi žebračka a šereda a chodíš v cárech. Táhní odtud, a ať tvou ohyzdnou tvář už nikdy nevidím!“

„Ale ty jsi opravdu můj synáček, kterého jsem porodila v lese,“ tvrdila. Padla na kolena a vztáhla k němu ruce. „Ukradli mi tě lupiči a chtěli tě nechat umřít,“ šeptala, „ale já jsem tě poznala na první pohled, i ta zvláštní znamení jsem poznala, příkrývku ze zlatohlavu a řetízek s jantary. Prosím tě tedy, pojd' se mnou, vždyť abych tě našla, proputovala jsem celý svět.“

Ale hvězdný chlapec se ani nepohnul, zavřel před ní dveře do svého srdce a nic nebylo slyšet než bolestný ženin pláč.

A když k ní konečně promluvil, zněl jeho hlas tvrdě a nelítostně. „Jsi-li vskutku moje matka,“ řekl, „neměla ses ke mně hlásit, nemělas mě takto zostudit. Já se domníval, že jsem dítě nějaké hvězdy, a ne, jak ty říkáš, dítě žebračké. Táhní odtud, a ať už tě nikdy nevidím!“

„Dobré nebe, synáčku můj,“ zvolala, „to mě ani nepolíbíš, než odejdu? Vždyť jsem tolik vytrpěla, než jsem tě našla.“

„Ne!“ řeklo hvězdné dítě. „Jsi odporná! Spíš zmiji bych políbil, nebo ropuchu, než tebe.“

I zvedla se žena a s hořkým pláčem odešla k lesu. Když se hvězdný chlapec přesvědčil, že je žebračka pryč, zaradoval se a běžel zpátky ke svým kamarádům, aby si s nimi zase hrál.

Ale když ho kamarádi uzřeli, opovržlivě nad ním ohrnuli nosy a řekli mu: „No dovol, vždyť jsi hnusný jako ropucha a odporný jako zmije. Táhní odtud, aby sis ty s námi hrál, to nestrpíme.“ A vyhnali ho ze zahrady.

Hvězdný chlapec se zamračil a pomyslel si: „Co mi to povídají? Půjdu se podívat do studně, ta mi řekne, jak jsem krásný.“

A šel ke studni a podíval se do ní a - hrůza! - tvář měl jako tvář ropuší a tělo šupinaté jako zmije. Vrhle se do trávy, dal se do pláče a říkal si: „To mě dozajista potkalo za to, jak jsem zhřešil. Vždyť já zapřel vlastní matku, vyhnal jsem ji a choval jsem se k ní pyšně a bezcitně. Budu ji tedy hledat po celém světě a nedopřeji si odpočinek, dokud ji nenajdu.“

Tu k němu přiběhla malá dřevorubcova dceruška, položila mu ruku na rameno a řekla: „Co na tom, že jsi přišel o svou sličnost? Zůstaň u nás, já se ti nebudu posmívat.“

Ale on jí odpověděl: „Ne, ne, já se zachoval bezcitně k vlastní matce a za trest na mě bylo sesláno toto neštěstí. A proto musím jít a proputovat celý svět, dokud matku nenajdu a ona mi neodpustí.“

I běžel do lesa a přivolával svou matku, ale nedostalo se mu odpovědi. Celý den ji volal, a když zapadlo slunce, ulehle ke spánku na lože z listí a ptáci a zvířátka před ním prchali, protože měli na paměti jeho krutost, a tak byl sám a sám, jen ropucha se po něm dívala a kolem se plazila lhostejná zmije.

Ráno se zvedl, utřhl si ze stromů pár hořkých bobulek a snědl je a pak se s žalostným pláčem vydal na cestu tím rozlehlým lesem. A každého tvora, kterého potkal, se vyptával, neviděl-li snad jeho matku.

Krtkovi řekl: „Ty se dostaneš i pod zem. Pověz mi, není tam moje matka?“

A krtěk mu odpověděl: „Vždyť jsi mě oslepil. Jak to tedy mohu vědět?“

Konopce řekl: „Ty vyletíš i nad vrcholky vysokých stromů a přehlédneš celý svět. Pověz mi, nevidělas někde mou matku?“

A konopka mu odpověděla: „Jen tak pro zábavu jsi mi přistříhl křídla. Jak tedy mohu vzlétnout?“

Veveřičky, která bydlela v kmenu jedle a bydlela tam sama, se zeptal: „Kde je moje matka?“

A veverka mu odpověděla: „Moji matku jsi zabil. To chceš zabít i tu svoji?“

Hvězdný chlapec se rozplakal, svěsil hlavu a prosil boží tvorečky, aby mu odpustili, a dál putoval lesem

a hledal tu žebračku. Až třetího dne došel na druhý konec lesa a sestoupil do nížiny.

Když procházel vesnicemi, děti se mu tam posmívaly a házely po něm kamením a sedláci mu ani nedovolili, aby se vyspal ve stodole, protože se báli, že by jim snětí nakazil uskladněné obilí, tak odpudivě vypadal, a čeled' ho odháněla a nenašel se nikdo, kdo by se nad ním slitoval. A nikde se nedověděl nic o žebračce, která byla jeho matkou, ačkoli už celé tři roky putoval po širém světě. Často míval dojem, že ji vidí před sebou na cestě, a tu na ni vždycky volal a utíkal za ní, až mu ostré křemínky do krve rozedřely nohy; ale nikdy se mu nepodařilo ji dohonit a lidé, kteří bydleli u cesty, pokaždé popřeli, že by ji nebo někoho jí podobného byli viděli, a tropili si posměch z jeho žalu.

Celé tři roky putoval po širém světě a v tom světě nebylo pro něho ani lásky ani laskavosti ani dobročinnosti, byl to prostě přesně takový svět, jaký si kdysi vybudoval za dnů své veliké pýchy.

Jednou večer došel k bráně mohutně ohrazeného města, zvedajícího se nad řekou, a přestože byl unavený a měl obolavělé nohy, chtěl do města vejít. Ale vojáci, kteří tu stáli na stráž, zkřížili před vchodem halapartny a hrubě se na něho osopili: „Co chceš v našem městě?“

„Hledám svou matku,“ řekl jim. „Prosím vás, dovolte mi vstoupit, třeba je právě v tomto městě.“

Ale vojáci se mu vysmáli a jeden z nich potřásl černým plnovousem, opřel si o zem štít a rozkřikl se: „Na mou věru, ta tvá matka se tuze nezaraduje, až tě uvidí. Vždyť ty jsi ohyzdnější než ropucha z močálu nebo zmije, co se plazí po mokřině. Už ať jsi pryč! Už ať jsi pryč! V našem městě tvoje matka nežije.“

A jiný voják, který třímal žlutou korouhev, se ho zeptal: „Kdo je tvá matka a proč ji hledáš?“

„Má matka chodí žebrotou jako já,“ odvětil hvězdný chlapec, „a já jsem se k ní hanebně zachoval, a tak mi, prosím vás, dovolte vstoupit, ať mi dá odpuštění, mešká-li náhodou v tomto městě.“ Ale vojáci mu nevyhověli a píchali do něho kopími.

A když se už s pláčem obracel k odchodu, přistoupil k nim muž, který měl zbroj vykládanou zlatými květy a na přilbě okřídleného lva, a vypytaval se vojáků, kdože se to dožadoval vstupu do města.

„Žebrák,“ řekli mu, „a syn žebračky, tak ho odháníme.“

„Ne, ne,“ zvolal se smíchem důstojník. „Prodáme toho ohyzdu do otroctví a cenu určíme tak, abychom za to měli korbel sladkého vína.“

Právě šel kolem jakýsi stařec, jehož obličej nevěstil nic dobrého, a ten se hned ozval a řekl: „Já ho za tu cenu koupím.“ A když tu cenu zaplatil, popadl hvězdného chlapce za ruku a vedl si ho do města.

Prošli mnoha ulicemi a posléze dorazili k malým dvířkům, vsazeným do zdi, kterou zastiňoval granátovník. Stařec se dvířek dotkl prstenem s jaspisem zdobeným rytím, dvířka se otevřela a oba sestoupili po pěti mosazných stupních do zahrady plné černých máků a zelených džbánů z pálené hlíny. Pak stařec vytáhl ze svého turbanu šátek ze vzorkovaného hedvábí, zavázal jím hvězdnému chlapci oči a postrkoval ho před sebou. A když mu byl šátek z očí sejmut, viděl hvězdný chlapec, že je v podzemní kobce, osvětlené lucernou vyrobenou z rohu.

A stařec před něj položil dřevěný tácek s kouskem plesnivého chleba a řekl: „Najez se!“ a pohárek s trochou poloslané vody a řekl: „Napij se!“ A když se chlapec najedl a napil, stařec odešel, zamkl za sebou dveře a zajistil je železným řetězem.

Ráno k němu ten stařec - byl to ve skutečnosti nejzchytralejší čaroděj z celé Libye a svému umění se naučil od kouzelníka, který sídlil v hrobkách u Nilu - přišel opět a zamračeně řekl: „V lese, který je daleko za branou do tohoto města nevěřících, jsou tři zlaté mince. Jedna je za zlata bílého, druhá ze zlata žlutého a zlato, z něhož je ta třetí, je červené. Dnes mi přineseš tu minci ze zlata bílého. Nepřineseš-li ji, dostaneš sto ran bičem. Seber se a pospěš si, při slunce západu tě budu čekat u dvířek do zahrady. Hleď, ať přineseš to bílé zlato, jinak s tebou bude zle. Jsi můj otrok, koupil jsem tě za cenu korbele sladkého vína.“ A šátkem ze vzorkovaného hedvábí zavázal hvězdnému chlapci oči a vedl ho domem a zahradou

s máky a posléze po pěti mosazných stupních. Pak svým prstenem otevřel dvířka a vystrčil chlapce na ulici.

A hvězdný chlapec vyšel branou z města a došel k lesu, o němž mu pověděl čaroděj.

Ten les vypadal zvenčí velice hezky, byl zřejmě plný zpěvných ptáčků a voňavých květin a hvězdný chlapec do něho vstoupil s radostí. Uvnitř však měl z té krásy pramálo, neboť kamkoli vykročil, tam hned vyráželo ze země a obkličovalo ho drásavé trní a hloží a žahaly ho protivné kopřivy a dýkami ho bodalo bodláčí, takže se mu vedlo bídne a žalostně. A navíc se mu nikde nepodařilo najít tu minci z bílého zlata, o níž mluvil čaroděj, ačkoli po ní pátral od jitra do hodiny polední a od hodiny polední až do slunce západu. Když slunce zapadalo, zamířil k domovu a hořce se rozplakal, protože věděl, co ho čeká.

Ale když došel až na kraj lesa, zaslechl z mlází bédování někoho trpícího. Zapomněl na své vlastní útrapy, běžel zpátky a spatřil malého zajíčka, chyceného do oka, které na něj políčil jakýsi lovec.

Hvězdnému chlapci se zajíčka zželelo, vyprostil ho z oka a řekl mu: „Sám jsem jenom otrok, ale tobě mohu poskytnout svobodu.“

„Ano, poskytl jsi mi svobodu,“ promluvil zajíček, „ale jak já ti to oplatím?“

„Hledám minci z bílého zlata,“ svěřil se mu hvězdný chlapec, „ale nemohu ji najít, a když ji nepřinesu svému pánovi, tak mě zbičuje.“

„Pojď se mnou,“ řekl zajíček, „já tě k ní dovedu, já vím, kde je ukryta a k jakému má posloužit účelu.“

I šel hvězdný chlapec se zajíčkem, a hle!, v dutině jednoho obrovského dubu uviděl minci z bílého zlata, kterou hledal. Zaradoval se, minci si vzal a řekl zajíčkovi: „tys mi tu službu, kterou jsem ti prokázal, oplatil mnohonásobně, za moji laskavost ses mi nastokrát odměnil.“

„Ne, ne,“ pravil zajíček, „zachoval jsem se k tobě jenom tak, jak ty ses zachoval ke mně,“ a svižně odpelášil. A hvězdný chlapec šel zpátky k městu.

Před městskou branou seděl nějaký člověk, a ten byl malomocný. Přes obličej měl staženou šedou plátěnou kápi a za otvory pro oči žhnuly jeho oči jako rudé uhlíky. Když uviděl hvězdného chlapce, začal tlouci do dřevěné misky a cinkat zvonkem a zavolal na něj: „Daruj mi nějaký peníz, jinak umřu hladem. Z města mě vyštvali a nikdo se nenašel, kdo by se nade mnou slitoval.“

„Já mám v mošně, želbohu, jen jediný peníz,“ řekl mu hvězdný chlapec, „a když ho nepřinesu svému pánovi, on mě zbičuje, protože jsem jeho otrok.“

Ale malomocný tolik žadonil a prosil, že se nad ním hvězdný chlapec slitoval a daroval mu tu minci z bílého zlata.

Když pak došel k čarodějovu domu, čaroděj mu otevřel, zavedl ho dovnitř a ptal se: „Máš tu minci z bílého zlata?“ A hvězdný chlapec odpověděl: „Nemám.“ I skočil po něm čaroděj, zbičoval ho, pak před něj položil prázdný dřevěný tácek a řekl: „Najež se!“ a prázdný pohárek a řekl: „Napij se!“ a opět ho uvrhl do kobky.

A ráno za ním přišel a řekl: „Nepřineseš-li mi dnes tu minci ze žlutého zlata, zůstaneš mým otrokem a dostaneš tři sta ran bičem.“

I šel hvězdný chlapec do lesa a celý den hledal minci ze žlutého zlata, ale nikde ji nenalezal. Když zapadalo slunce, posadil se na zem a dal se do pláče, a jak tak plakal, přiběhl k němu zajíček, kterého včera vyprostil z oka.

„Proč pláčeš?“ ptal se ho zajíček. „A co to hledáš v lese?“

„Hledám minci ze žlutého zlata, která je tady někde ukryta,“ odpověděl hvězdný chlapec, „a když ji nenajdu, můj pán mě zbičuje a zůstanu jeho otrokem.“

„Pojď se mnou,“ řekl zajíček a běžel lesem, až doběhl k vodní tůňce. A na dně té tůňky ležela mince ze žlutého zlata.

„Jak ti mám poděkovat?“ zvolal hvězdný chlapec. „Vždyť to je už podruhé, cos mi přispěl ku pomoci.“ „Tys přece první projevil lítost nade mnou,“ řekl zajíček a svižně odpelášil.

Hvězdný chlapec vylovil minci ze žlutého zlata, dal si ji do mošny a spěchal zpátky k městu. Ale opět ho uviděl ten malomocný, běžel mu vstříc, klekl si před ním a naříkal: „Daruj mi nějaký peníz, jinak umřu hladem.“

„Já mám v mošně jen jediný peníz,“ řekl mu hvězdný chlapec, „a když ho nepřinesu svému pánovi, on mě zbičuje a zůstanu jeho otrokem.“

Ale malomocný žadonil tak žalostivě, že se nad ním hvězdný chlapec slitoval a daroval mu tu minci ze žlutého zlata.

Když pak došel k čarodějovu domu, čaroděj mu otevřel, zavedl ho dovnitř a ptal se: „Máš tu minci ze žlutého zlata?“ A hvězdný chlapec odpověděl: „Nemám!“ I skočil po něm čaroděj, zbičoval ho, svázal ho těžkými řetězy a opět ho shodil do vězeňské kobky.

A ráno za ním přišel a řekl: „Přineseš-li mi dnes tu minci z červeného zlata, propustím tě na svobodu, nepřineseš-li ji, buď si jist, že tě zabiji.“

I šel hvězdný chlapec do lesa a celý den hledal minci z červeného zlata, ale nikde ji nenalézal. Večer se posadil na zem a dal se do pláče, a jak tak plakal, přiběhl k němu ten malý zajíček.

„Ta mince z červeného zlata, kterou hledáš,“ řekl mu zajíček, „je v jeskyni, která je za tebou. Tak už neplač a raduj se.“

„Jak se ti mám odměnit?“ zvolal hvězdný chlapec, „vždyť to je už potřetí, cos mi přispěl ku pomoci.“

„Tys přece první projevil lítost nade mnou,“ řekl zajíček a svižně odpelášil.

A hvězdný chlapec vešel do jeskyně a v jejím nejzazším koutě našel minci z červeného zlata. Dal si ji do mošny a spěchal zpátky k městu. Ale když ho uviděl ten malomocný, postavil se doprostřed cesty, zavolal na něj a prosil: „Daruj mi tu červenou minci, jinak umřu.“ A hvězdný chlapec se nad ním znovu slitoval a dal mu minci z červeného zlata se slovy: „Tvá bída je větší než má.“ Ale bylo mu těžko u srdce, neboť věděl, co hrozného ho čeká.

Leč, nastojte!, když procházel městskou branou, stráže se mu klaněly, vzdávaly mu hold a říkaly: „Jak krásný je náš pán!“ a za ním se shlukovali měšťané a šli v zástupu za ním a volali: „Na celém světě není dozajista nikdo krásnější!“, takže se hvězdný chlapec rozplakal a pomyslel si: „Posmívají se mi, z mého neštěstí si tropí šašky.“ Ale ten sběh lidí byl tak veliký, že chlapec ztratil nit směru, kterým se měl brát, a ocitl se posléze na rozlehlém náměstí, na němž stál královský palác.

A tu se otevřela brána paláce a v ústrety mu vyběhli kněží a vysocí hodnostáři, kořili se mu a volali: „Ty jsi náš pán, na něhož dlouho čekáme, ty jsi syn našeho krále.“

Ale hvězdný chlapec jim řekl v odpověď: „Já nejsem syn žádného krále, jsem dítě ubohé žebračky. A jak můžete říkat, že jsem krásný, když dobře vím, jak jsem ošklivý?“

Tu onen muž, který měl zbroj vykládanou zlatými květy a na přílbě okřídleného lva, před něho zvedl štít a zvolal: „Jak může můj pán říkat, že není krásný?“

Hvězdný chlapec do štítu pohlédl, a hle!, jeho tvář byla zase taková, jaká bývala, vrátila se mu všechna jeho spanilost, jen v očích viděl něco, co tam dříve nevidal.

Kněží a vysocí hodnostáři poklekli a pravili: „Kdysi dávno bylo prorokováno, že dnešního dne přijde ten, kdo nám má vládnout. Nechť si tedy náš pán vezme tuto korunu a toto žezlo a je naším spravedlivým i milostivým králem.“

Ale chlapec jim řekl: „Nejsem toho hoden, neboť jsem zapřel matku, která mě porodila, a nedojdu klidu, dokud ji nenaleznu a nedostane se mi od ní odpuštění. Nechte mě tedy odejít, musím znovu proputovat celý svět. Ačkoli mi nabízíte korunu a žezlo, já zde prodlévat nesmím.“ A při těch slovech od nich odvrátil svůj pohled k ulici, vedoucí k městské bráně, a tu v davu, který se tísnil kolem vojáků,

spatřil žebračku, jež byla jeho matkou, a vedle ní malomocného, který dřív sedával u cesty.

Chlapec se vydral z úst radostný výkřik, rozběhl se, poklekl a líbal zraněné matčiny nohy a smácel je svými slzami. Hlavu sklonil až do prachu a mezi vzlyky, které mu div srdce neutrhly, říkal: „Matko, já tě zapřel v hodině své pýchy, ale ty mě přijmi v hodině mé pokory. Matko, já ti dal nenávisť, ale ty mi dej lásku. Matko, já tě zavrhl, ale ty se teď ujmi svého dítěte.“ Ale žebračka mu neodpověděla ani jediným slovem.

Rozpřáhl ruce, objal bílé nohy malomocnému a řekl mu: „Třikrát jsem ti projevil své milosrdenství. Popros tedy mou matku, ať na mě promluví.“ Ale malomocný mu neodpověděl jediným slovem.

Chlapec se znovu rozvzlykal: „Matko, mé utrpení je těžší, než mohu unést. Dej mi odpuštění, a já odejdu zpátky do lesů.“

Tu mu žebračka položila dlaň na hlavu a řekla mu: „Vstaň,“ a malomocný mu rovněž položil dlaň na hlavu a i on řekl „Vstaň“.

Chlapec se zvedl, pohlédl na ně a hle!, před ním stáli král a královna.

A královna mu řekla: „Toto je tvůj otec, kterému jsi přispěl ku pomoci.“

A král mu řekl: „Toto je tvá matka, které jsi slzami omyl nohy.“

A padli mu kolem krku a líbali ho. Pak ho zavedli do paláce, oblékli ho do skvostného roucha, na hlavu mu vložili korunu a do ruky žezlo, a on vládl tomu městu, zvedajícimu se nad řekou, a byl jeho pánem. Mnoho spravedlnosti a milosrdenství projevil všem lidem, zlého čaroděje vypověděl do vyhnanství a dřevorubci a jeho ženě poslal spoustu bohatých darů a jejich dětem udělil vysoké hodnosti. A nestrpěl, aby někdo krutě nakládal s ptactvem a se zvěří, učil lásce a laskavosti a dobročinnosti, chudým dával chléb a nahé odíval a země žila v míru a v hojnosti.

Dlouho však nepanoval. Tolik vytrpěl a tak kruté byly plameny, jimiž prošel při své zkoušce, že zemřel už po třech letech. A ten, kdo přišel po něm, vládl nelítostně.